EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.10.18.
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az egyrészről az Európai Unió, másrészről az Üzbég Köztársaság közötti megerősített partnerségi és együttműködési megállapodás Európai Unió nevében történő aláírásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

- **A javaslat indokai és céljai**

A mellékelt javaslat képezi a jogi eszközt az Európai Unió és az Üzbég Köztársaság közötti megerősített partnerségi és együttműködési megállapodás (a továbbiakban: EPCA vagy megállapodás) aláírásának engedélyezéséhez.

Az Európai Unió (a továbbiakban: EU) és az Üzbég Köztársaság (a továbbiakban: Üzbegisztán) közötti kapcsolatok alapját jelenleg az 1996. június 21-én Brüsszelben aláírt és 1999. július 1-jétől hatályos partnerségi és együttműködési megállapodás (a továbbiakban: PCA) képezi.

A Tanács 2017. október 9-én határozatot fogadott el, melyben felhatalmazta a Bizottságot a megerősített partnerségi és együttműködési megállapodásról folytatandó tárgyalások megkezdésére az Üzbég Köztársasággal. A megállapodásról szóló tárgyalások 2018 novemberében kezdődtek. Az Európai Unió és az Üzbég Köztársaság 2022 júniusában lezárta az EPCA-ról folytatott tárgyalásokat. A főtárgyalók az EPCA szövegét 2022. július 6-án parafálták.

A megállapodás fontos lépést jelent az EU Közép-Ázsiával kapcsolatos politikai és gazdasági szerepvállalásának fokozása felé. Megalapozza az EU és Üzbegisztán közötti hatékonyabb kétoldalú együttműködést a politikai párbeszéd fokozása és a számos területen folytatott közös munka megerősítése révén.

Az EPCA-ban szerepelnek az emberi jogokra, a Nemzetközi Büntetőbíróságra (NBB), a tömegpusztító fegyverekre (WMD), a kézi- és könnyűfegyverekre (SALW), valamint a terrorizmus elleni küzdelemre vonatkozó standard uniós rendelkezések. A megállapodás olyan együttműködési területeket is felölel, mint az egészségügy, a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, az energiaügy, az adóügy, az oktatás és a kultúra, a munkaügy, a foglalkoztatási és szociális kérdések, a tudomány és technológia, valamint a közlekedés. Kiterjed továbbá a jogi együttműködésre, a jogállamiságra, a pénzmosásra és a terrorizmus finanszírozására, a szervezett bűnözésre és a korrupcióra. A megállapodás kereskedelemről szóló része várhatóan jobb szabályozási környezetet biztosít a gazdasági szereplők számára, és ezáltal jelentős gazdasági előnyökhöz juttatja az uniós vállalkozásokat. Az EPCA nem minősül a célravezető és hatásos szabályozás program (REFIT) hatáskörébe tartozó kezdeményezésnek.

A megállapodás intézményi keretet hoz létre, amely az Együttműködési Tanácsból, az Együttműködési Bizottságból és a Parlamenti Együttműködési Bizottságból (lásd a VII. címet: „Intézményi, általános és záró rendelkezések”), valamint egy szellemitulajdon-jogokkal foglalkozó albizottságból áll, és a megállapodás lehetővé teszi az Együttműködési Tanács munkáját támogató albizottságok és egyéb testületek létrehozását. A megállapodás egyúttal kötelezettségteljesítési mechanizmust hoz létre annak kezelésére, ha az egyik Fél nem teljesíti a megállapodás alapján vállalt kötelezettségeit.

Hatálybalépésekor a megállapodás az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamai, és másrészről az Üzbég Köztársaság közötti, 1996. június 21-én aláírt partnerségi és együttműködési megállapodás helyébe lép.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az EPCA Üzbegisztán, illetve az EU azon törekvésére és igényére épül, hogy a Közép-Ázsiára vonatkozó új uniós stratégiáról szóló 2019. június 17-i tanácsi következtetések szellemében magasabb szintre emeljék kétoldalú kapcsolataikat. A megállapodás hozzá fog járulni a 2019. május 15-én elfogadott, Közép-Ázsiára vonatkozó új uniós stratégia végrehajtásához.

Az EPCA korszerűsíti az 1999. évi PCA-t, kiterjeszti annak hatályát az együttműködés új területeire, továbbá a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) szabályaival és a regionális gazdasági megállapodásokkal összhangban jelentősen továbbfejleszti kereskedelmi és gazdasági kapcsolataink szabályozási keretét.

A megállapodást – végrehajtását követően – az általános vámkedvezmény-rendszer (GSP+) mechanizmusa egészíti majd ki, mely utóbbi előnyeit Üzbegisztán 2021 óta élvezi. Ez a rendszer további vámkedvezményeket biztosít, amennyiben a kedvezményezett ország megfelel az emberi jogokkal, a kormányzással, a környezetvédelemmel és a munkaüggyel kapcsolatos 27 alapvető egyezménynek.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az EPCA teljes mértékben tiszteletben tartja a Szerződéseket, és megőrzi az uniós jogrend integritását és autonómiáját. Előmozdítja az Unió értékeit, célkitűzéseit és érdekeit, valamint biztosítja az uniós szakpolitikák és fellépések összhangját, hatékonyságát és folytonosságát.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

– **Anyagi jogalap**

Az ítélkezési gyakorlat értelmében, ha az uniós intézkedés vizsgálatából az derül ki, hogy az kettős célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegűként azonosítható, míg a másik pusztán járulékos jellegű, az intézkedést egyetlen jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt jogalapra kell alapítani. Másrészt kivételesen, ha ezzel szemben az állapítható meg, hogy az intézkedés egyidejűleg több célkitűzést követ, vagy elválaszthatatlan és egymáshoz viszonyítva nem járulékos jellegű több összetevőből áll, és így a Szerződés különböző rendelkezései alkalmazandók, az ilyen intézkedést a különböző, vonatkozó jogalapokra kell alapítani (e tekintetben lásd a Bíróság 2006. január 10-i ítéletét, Bizottság kontra Parlament és Tanács, C-178/03, EU:C:2006:4, 42. és 43. pont; 2014. június 11-i ítéletét, Bizottság kontra Tanács, C-377/12, EU:C:2014:1903, 34. pont; 2016. június 14-i ítéletét, Parlament kontra Tanács, C-263/14, EU:C:2016:435, 44. pont; valamint 2018. szeptember 4-i ítéletét, Bizottság kontra Tanács (Kazahsztán), C-244/17, ECLI:EU:C:2018:662, 40. pont).

Ebben a konkrét esetben a megállapodás két fő célkitűzést követ és két fő összetevőből áll, amelyek a közös kereskedelempolitika és a fejlesztési együttműködés területéhez tartoznak. A javasolt határozat jogalapja ezért az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 207. és 209. cikke[1].

[1] Az Üzbég Köztársaság a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról szóló, 2021. június 9-i (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében említett, a hivatalos fejlesztési támogatás kedvezményezettjeinek a 2020-as,

Meg kell jegyezni, hogy a megállapodás nem terjed ki tagállami hatáskörbe tartozó területekre, és ezért nem szükséges, hogy az uniós tagállamok e megállapodás részes felévé váljanak.

– **Eljárási jogalap**

Az EUMSZ 218. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Tanácsnak határozatot kell elfogadnia a megállapodás aláírásáról.

Az EUMSZ 218. cikkének (8) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Tanácsnak minősített többséggel kell eljárnia, kivéve az EUMSZ 218. cikke (8) bekezdésének második albekezdésében felsorolt körülmények fennállása esetén, mely esetben a Tanács egyhangúlag jár el. Tekintettel arra, hogy a megállapodás két meghatározó összetevője a kereskedelempolitika és a fejlesztési együttműködés, a szavazási szabály ebben a konkrét esetben a minősített többségi szavazás.

Miután a Tanács felhatalmazást adott az aláírásra, az EUSZ 17. cikkével összhangban a Bizottság előjoga, hogy ellássa az Unió külső képviseletét.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

A megállapodás az EU kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdésekre terjed ki, például a közös kereskedelempolitikára, valamint a párhuzamos hatáskörbe tartozó területek uniós részére, például a fejlesztési politikára. Megerősíti az EU és az Üzbég Köztársaság közötti politikai párbeszédet és együttműködést. Következésképpen uniós szintű fellépésre van szükség.

- **Arányosság**

A megállapodás nem lépi túl a demokratikus reformok, a jogállamiság és a fenntartható gazdasági fejlődés előmozdítása érdekében az EU és az Üzbég Köztársaság közötti kapcsolatok megerősítésére irányuló politikai célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket, és eszközként szolgál az Üzbég Köztársaság stabilitásának és biztonságának növelésére. A megállapodás nem kötelezi az Uniót arra, hogy módosítsa szabályait, rendelkezéseit vagy szabványait egyetlen szabályozott területen sem.

3. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Konzultációk**

A Bizottság a tárgyalások valamennyi szakaszában rendszeresen tájékoztatta a Tanácsot és konzultált vele az érintett tanácsi munkacsoportban, nevezetesen a Kelet-Európával és Közép-Ázsiával foglalkozó munkacsoportban (COEST) és a Kereskedelempolitikai Bizottságban (TPC).

Az Európai Parlament rendszeres és késedelem nélküli tájékoztatást kapott a tárgyalások folyamán.

A főképviselő és a Bizottság úgy véli, hogy a Tanács által a tárgyalási irányelvekben meghatározott célkitűzéseket sikerült elérni, és a megállapodástervezet benyújtható aláírásra.

2021-es, 2022-es és 2023-as pénzmozgásokra vonatkozó jelentéstétel tekintetében érvényes DAC-jegyzékén szereplő, alacsony-közepes jövedelmű ország.

- **Hatásvizsgálat**

Hatásvizsgálatra nem került sor, mivel a megállapodás többnyire frissíti és bővíti a meglévő partnerségi és együttműködési megállapodást, tehát nem vezet be olyan jelentős új együttműködési területeket, amelyek számottevő gazdasági, társadalmi vagy környezeti hatással járnának. A megállapodás várható hatása túlnyomórészt politikai jellegű – az EU célja a partnerország által követett politikai irányvonal megerősítése és az EU politikai tőkéjének növelése. Üzbegisztánban főként a jogállamiságra, az emberi jogokra és a biztonságra vonatkozó tervezett rendelkezésekkel kapcsolatban jelentkezhetnek pozitív társadalmi következmények. A jobb üzleti környezet következményeként várhatóan a kereskedelem is növekedni fog, de ez egyik oldalon sem jelent kockázatot a konkrét iparágakra nézve, mivel az Üzbég Köztársaság és az EU nem versenyez ugyanazon ágazatokban. A hatásvizsgálat elkészítése valószínűleg nem hozna a felhasznált erőforrásokkal arányos eredményeket.

2024/0259 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az egyrészről az Európai Unió, másrészről az Üzbég Köztársaság közötti megerősített partnerségi és együttműködési megállapodás Európai Unió nevében történő aláírásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. és 209. cikkére, összefüggésben annak 218. cikke (5) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) A Tanács 2018. július 16-án felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy tárgyalásokat kezdjen az Üzbég Köztársasággal egy megerősített partnerségi és együttműködési megállapodásról.

(2) A Felek azon kívánságára építve, hogy ambiciózus és innovatív módon erősítsék és bővítsék kapcsolataikat, a megerősített partnerségi és együttműködési megállapodásra (a továbbiakban: megállapodás) irányuló tárgyalások a megállapodás 2022. július 6-i parafálásával sikeresen lezárultak.

(3) Ezért a megállapodást az Európai Unió nevében alá kell írni.

(4) A Szerződésekkel összhangban a Bizottság feladata, hogy biztosítsa a megállapodás aláírását, figyelemmel annak későbbi időpontban történő megkötésére,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A Tanács jóváhagyja az egyrészről az Európai Unió, másrészről az Üzbég Köztársaság közötti megerősített partnerségi és együttműködési megállapodás Európai Unió nevében történő aláírását – figyelemmel az említett megállapodás megkötésére.

(2) Az aláírandó megállapodás szövegét csatolták e határozathoz.

2. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök